

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

18 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Petru Ursache,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Ion Vîlcov,
Ion Druță,

cu participarea:

procurorului Nicolae Suvac,
inculpaților Guțu Octavian, Paiu Ion,
avocatului Nicolae Marandici,
părții vătămate Gumeni Chiril,
reprezentantului
părții vătămate Gumeni Nicolae,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de avocatul Nicolae Marandici împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2013, în privința inculpaților

Guțu Octavian Vasile, născut la 14 martie 1975 în s. Scăieni, r-nul Dondușeni, domiciliat în mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor 61/1, ap. 55, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;

Paiu Ion Mihail, născut la 08 august 1981 în s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, domiciliat în mun. Chișinău, str. Andrei Izbaș 33, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;

Termenul de examinare a cauzei
în instanța de fond: 05 octombrie 2009 - 28 decembrie 2011,
instanța de apel: 26 martie - 20 mai 2013,
în instanța de recurs: 03 septembrie 2013 - 18 februarie 2014.

Procedura de citare legal îndeplinită.

Avocatul și inculpații au solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Procurorul, partea vătămată și reprezentantul său au optat pentru respingerea recursului.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 28 decembrie 2011, Guțu Octavian și Paiu Ion au fost achitați de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzută la art. 309/1 alin. (3) lit. a), c) Cod penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpați.

Acțiunile civile au fost respinse.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că Guțu Octavian Vasile și Paiu Ion Mihail sunt învinuiți de faptul că intenționat au comis acte de tortură asupra minorului Gumeni Chiril, în următoarele circumstanțe.

La 10 aprilie 2009, în jurul orelor 14⁰⁰, maiorul de poliție Guțu Octavian, fiind în serviciu și îndeplinind obligațiunile sale funcționale, aflându-se pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt la o distanță de circa 10 metri de la str. Pușkin, în fața scării sediului Guvernului R. Moldova, împreună cu căpitanul de poliție Paiu Ion, s-au apropiat de minorul Gumeni Chiril și, fără careva necesitate, l-au condus în automobil cu care s-au deplasat în regiunea uzinei de tractoare.

În timpul deplasării, Guțu Octavian și Paiu Ion i-au acoperit fața lui Gumeni Chiril pentru a nu vedea unde se deplasează, totodată aplicându-i 2 lovituri cu pumnul în regiunea spatelui și o lovitură în regiunea capului.

În continuare, urmărind scopul de a obține date că Gumeni Chiril a participat la dezordini în masă și a aruncat cu pietre în clădirile Președinției și a Parlamentului R. Moldova, au aplicat acte de tortură față de acesta.

Inițial, Guțu Octavian, acționând intenționat în vederea cauzării unei dureri și suferințe fizice, în prezența lui Paiu Ion i-a aplicat minorului Gumeni Chiril o lovitură cu pumnul în regiunea feței, după care l-a tras din mașină și l-a pus în picioare, aplicându-i o lovitură similară, apoi l-a împins cu piciorul la pământ și l-a călcat de circa cinci ori cu piciorul în regiunea capului - urechii stîngi în rezultatul căreia Gumeni Chiril și-a pierdut cunoștința.

În perioada nominalizată acțiunile violente din partea ambilor colaboratori de poliție au continuat, deoarece cînd minorul Gumeni Ch. și-a revenit, avea dureri pe tot corpul, nu putea merge de sinestătător, avînd piciorul stîng fracturat.

La rîndul său, Guțu și Paiu, văzînd starea sănătății deplorabilă în care l-au adus pe acesta în rezultatul acțiunilor sale violente, s-au deplasat l-a CPS Buiucani, mun. Chișinău unde au încercat să-l predea colaboratorilor de poliție, ca persoană suspectă la participarea dezordinilor în masă, urmărind astfel scopul de a se eschiva de la răspundere pentru acțiunile de tortură aplicate față de partea vătămată. Dar, reprezentanții CPS Buiucani, mun. Chișinău, văzînd starea sănătății în care se afla Gumeni Chiril, au refuzat să-l primească.

Inculpații, contrar obligațiunilor de serviciu de a apăra viața și sănătatea cetățenilor, l-au îmbarcat pe Gumeni Chiril în automobil și, profitînd de faptul că acesta își pierde sistematic cunoștința și nu putea să meargă de sinestătător, s-au deplasat în regiunea Spitalului Clinic Militar Central, pe stradela Toamnei, sect. Buiucani, mun. Chișinău, unde l-au lăsat în stradă fără cunoștință.

În urma acțiunilor violente ale inculpaților, părții vătămate Gumeni Chiril i-au fost cauzate vătămări corporale medii.

Acțiunile inculpaților au fost încadrate în baza art. 309/1 alin. (3) lit. a), c) Cod penal, ca tortura - adică provocarea, în mod intenționat, a unei dureri și suferințe puternice, fizice și psihice unei persoane, cu scopul de a obține de la această persoană informații și mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act în care aceasta este bănuită că l-a comis, de a o intimida și de a face presiune asupra ei, dacă o asemenea durere și suferință a fost provocată de o persoană cu funcție de răspundere sau orice altă persoană ce acționează cu titlu oficial, săvârșită cu bună știință asupra unui minor, de două sau mai multe persoane.

Instanța a reținut că inculpații nu au recunoscut vina, că nimeni din martorii audiați în cadrul cercetării judecătorești, cu excepția părții vătămate, nu au indicat nici direct și nici indirect asupra faptului că anume ei ar fi comis maltratarea părții vătămate.

Partea vătămată, în primele sale explicații nu a indicat careva particularități ce ar putea să-i descrie pe polițiști, a menționat că automobilul era de model „Opel Vectra” culoare cafenie, numărul nu l-a observat. În procesul-verbal de verificare a declarațiilor părții vătămate la locul infracțiunii, este deja indicat că unul dintre polițiști avea vârsta de 30-37 ani și înălțimea de 1,80 m, al doilea de 27-32 ani și înălțimea de 1,68 m, numărul de înmatriculare a automobilului era - CCL 156, dar de culoare vișinie, că a fost dus în CSP Buiucani, mun. Chișinău în biroul nr. 48, unde erau scaune, televizor și un portret pe perete.

Instanța a apreciat critic declarațiile părții vătămate, deoarece sunt divergente și nu se confirmă prin alte probe ale pricinii.

Totodată, instanța a considerat veridice declarațiile martorilor Pînzari A., Gumanuc I., Buzdugan R., Ceban V., Vartic A., Botnaru S., Brinișter V., Cojocaru D., Olaru S., Suvorov N. și le-a pus la baza sentinței de achitare, acestea fiind consecutive, consecvente și uniforme, coroborînd cu alte probe administrate.

Instanța a respins argumentele acuzării că inculpații s-ar fi aflat în zona unde a fost maltratată partea vătămată, deoarece în informația parvenită de la compania de telefonie mobilă „Oranje”, se menționează că atunci când se solicită informația privind raza de acoperire a stației de telefonie mobilă, este necesar de ținut cont de faptul că această informație este relativă, adică calculată teoretic și poate fi diferită în funcție de încărcarea stației, obstacolele existente, relief, etc.

Instanța a specificat că nu poate pune la baza sentinței procesele-verbale de recunoaștere a persoanei după fotografie, conform cărora partea vătămată a identificat persoanele care l-au torturat, acestea fiind inculpații, întrucât careva impedimente de prezentare spre recunoaștere a persoanelor pe viu nu au fost stabilite.

Potrivit art.116 alin. (3) Cod de procedură penală, persoana care trebuie recunoscută este prezentată celui care urmează să o recunoască în afara spațiului vizibilității celui care urmează a fi recunoscut, împreună cu cel puțin 4 asistenți procedurali de același sex, asemănători la exterior.

Nefiind demonstrată vinovăția, inculpații urmează a fi achitați pe motiv ca fapta nu a fost săvârșită de ei.

3. Procurorul a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Guțu Octavian să fie condamnat în baza art.

309/1 alin. (3) lit. a), c) Cod penal la 7 ani închisoare, iar Paiu Octavian în baza aceluiași articol, la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de natura celeia de care s-au folosit la comiterea crimei pe un termen de 5 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, pentru fiecare.

În baza art. 66 Cod penal de a le retrage, lui Guțu Octavian gradul special de maior de poliție, iar lui Paiu Ion gradul special de căpitan de poliție.

Acțiunea civilă să fie admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

Apelantul a invocat că vinovăția inculpaților a fost dovedită pe deplin, prin declarațiile părții vătămate, martorilor, materialele dosarului, cercetate în judecată.

Instanța de fond incorect a apreciat critic declarațiile părții vătămate date în cadrul cercetării judecătorești, motivînd că acestea vin în contradicție cu declarațiile date în cadrul urmăririi penale, precum și nu sunt confirmate de alte probe. Instanța eronat a apreciat critic și declarațiile date în ședința de judecată de martorii Gumeni L. și Gumeni N. din cadrul urmăririi penale și în cadrul cercetării judecătorești, prin care au declarat că inculpatul Guțu O. i-a vizitat la domiciliu cerîndu-și scuze de la fiul lor Gumeni Ch. pentru că l-a maltrat, deoarece declarațiile lor nu coroborează cu alte probe administrate, Gumeni L. și Gumeni N. fiind părinții părții vătămate, au o poziție părtinitoare la caz.

Totodată, instanța incorect a reținut ca veridice declarațiile martorilor Pînzari A., Gumaniuc I., Buzdugan R., Ceban V., Vartic A., Botnaru S., Brinișter V., Cojocaru D., Olaru S., Suvorov N. date în cadrul ședinței de judecată, pe care le-a pus la baza sentinței de achitare, motivînd că nu le pune la îndoială, deoarece au fost administrate în conformitate cu legislația procesual penală în vigoare, fiind consecutive, consecvente și uniforme, coroborînd cu alte probe administrate.

Instanța de judecată nefondat a respins proba acuzării, precum că inculpații s-au aflat în zona unde a fost maltratată partea vătămată, fapt stabilit prin descifrările convorbirilor telefonice desfășurate pe numărul de telefon mobil: 079411377 ce îi aparține inculpatului Paiu Ion, deoarece se indică anume acele locuri unde pe parcursul zilei au activat Guțu Octavian și Paiu Ion. Instanța a motivat faptul dat, prin aceea că datele au fost obținute cu încălcări esențiale.

În egală măsură, instanța de judecată neîntemeiat nu a pus ca probe la baza sentinței procesele-verbale de recunoaștere a persoanei după fotografie, conform cărora partea vătămată a identificat persoanele, care la data de 10 aprilie 2009 l-au torturat, acestea fiind Guțu Octavian și Paiu Ion, întrucît în cadrul ședințelor de judecată careva impedimente de prezentare spre recunoaștere a persoanelor pe viu nu au fost stabilite. Versiunea părții acuzării, prin care se menționa că partea vătămată se temea de inculpați a fost respinsă de instanța de judecată fără temeii.

Prin cumulul de probe administrate legal în cadrul urmăririi penale și cercetate în judecată s-a stabilit cu certitudine, că la 10 aprilie 2009, după ce l-au reținut pe minorul Gumeni Chiril, inculpații au aplicat acte de tortură față de acesta.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2012, apelul a fost admis din alte motive, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Procesul penal privind învinuirea lui Guțu Octavian și Paiu Ion de săvîrșirea infracțiunii prevăzută la art. 309/1 alin. (3) lit. a), c) Cod penal, a fost încetat în baza

art. 391 alin. (6) Cod de procedură penală, deoarece există circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Instanța de apel a reținut că s-au încălcat prevederile ce țin de recunoașterea obiectelor și anume a automobilului, procurorul care a efectuat urmărirea penală nu a indicat în procesul verbal pe ce purtător de informație au fost depozitate fotografiile efectuate, de asemenea nu este indicat de către cine au fost efectuate, cu ce aparat de fotografiat și cui aparține acesta, or în cazul în care procurorul a efectuat fotografiile, acesta nu a fost în drept să îndeplinească și funcția de expert criminalist în atribuțiile căruia sunt și efectuarea fotografiilor, or în dosar nu sunt careva probe sau acte ce ar indica la împuternicirile adăugătoare date procurorului de a face fotografieri, și că acesta ar dispune de pregătiri speciale în vederea fotografierii, mai mult nu este clar de unde a apărut în dotarea procurorului aparatul de fotografiat în cauză.

Procurorul avînd informație deplină despre starea psihică a părții vătămate, urma să dispună efectuarea unei expertize psihiatrico-psihologică legală a acesteia în vederea constatării veridicității declarațiilor date.

Acestea indică la ilegalitatea probei prezentate (verificarea declarațiilor părții vătămate la locul infracțiunii), deoarece contravine prevederilor art. 114 Cod de procedură penală, și prin urmare este lovită de nulitate absolută, or încălcarea acestei norme procesuale penale nu poate fi înlăturată decît prin anularea aceluia act.

Au fost încălcate și prevederile art.114 alin.(6) Cod de procedură penală, în care se stipulează că, în cazul în care prezentarea persoanei spre recunoaștere este imposibilă, recunoașterea se poate face după fotografia acesteia, prezentată împreună cu fotografiile a cel puțin 4 alte persoane ce nu se deosebesc esențial între ele.

Calitatea de bănuît Guțu Octavian a primit-o de la data pornirii urmăririi penale - 26.05.2009 și după expirarea termenului indicat la art. 63 alin. (2) Cod de procedură penală, de trei luni, la 26.08.2009 urma a fi înaintată învinuirea, ceea ce nu a avut loc, fiind încălcate drepturile acestuia la un proces echitabil.

5. Procurorul a declarat recurs ordinar, solicitînd casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a specificat că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apel.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Nicolae Marandici, în care a cerut casarea deciziei nominalizate și menținerea sentinței.

Apelantul a indicat că acuzarea nu a prezentat probe ce ar confirma vinovăția inculpaților. Instanța de apel, pronunțînd o nouă hotărîre, nu a examinat în fond cauza penală conform regulilor generale pentru examinarea ei.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 26 februarie 2013, recursurile au fost admise, casată decizia contestată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a reținut că, potrivit materialelor cauzei, careva acțiuni sau acte ale organului de urmărire penală de către participanții la proces nu au fost contestate judecătorului de instrucție, iar instanța de apel nu a cercetat actele procesuale ale organului de urmărire penală la care se referă în decizia contestată și nu a verificat dacă părțile au avut obiecții referitor la acțiunile organului de urmărire

penală și dacă au depus vre-o plîngere privind recunoașterea nulității actelor procesuale efectuate în cadrul urmăririi penale.

În cazul în care instanța de apel a ajuns la concluzia că în speță se evidențiază încălcări de către organul de urmărire penală, inclusiv a prevederilor art. 63 Cod de procedură penală, eroare care nu a fost invocată de nici una din părți, aceasta era obligată să pună la discuția părților această chestiune de drept procedural.

Prin ordonanța de pornire a urmăririi penale din 26 mai 2009, urmărirea penală a fost pornită nu în privința persoanelor concrete, dar pe fapt, iar în urma acumulării probelor, Guțu Octavian a fost recunoscut în calitate de bănuț la 11 septembrie 2009 și pus sub învinuire la 23 septembrie 2009, adică în termenul prevăzut de lege.

Termenul de 3 luni de zile urmează a fi calculat din 11 septembrie 2009, adică din momentul emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț, dar nu din momentul pornirii urmăririi penale, termen respectat de către organul de urmărire penală la punerea sub învinuire a inculpatului Guțu Octavian.

Din conținutul deciziei rezultă că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul procurorului.

7. Conform deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2013, apelul a fost admis, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

Guțu Octavian și Paiu Ion au fost condamnați în baza art. 309/1 alin. (3) lit. a), c) Cod penal la cîte 5 ani închisoare fiecare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, începînd din momentul reținerii.

În baza art. 66 Cod penal, lui Guțu Octavian i-a fost retras gradul special de maior de poliție, iar lui Paiu Ion gradul special de căpitan de poliție.

De la inculpați s-a încasat în beneficiul lui Gumeni Chiril prejudiciul moral în mărime de 30.000 lei.

Instanța de apel a constatat că la 10.04.2009, în jurul orelor 14.00, maiorul de poliție Guțu Octavian, fiind în serviciu și îndeplinind obligațiunile sale funcționale, aflîndu-se pe bd. Ștefan cel Mare și Sfînt la o distanță de circa 10 metri de la str. Pușkin, în fața scărilor sediului Guvernului R. Moldova, împreună cu căpitanul de poliție Paiu Ion, s-au apropiat de minorul Gumeni Chiril. Fără careva motive l-au condus în automobil cu care s-au deplasat în regiunea uzinei de tractoare. În timpul deplasării, Guțu Octavian și Paiu Ion i-au acoperit fața lui Gumeni Chiril pentru a nu vedea unde se deplasează, totodată aplicîndu-i 2 lovituri cu pumnul în regiunea spatelui și o lovitură în regiunea capului.

În continuare Guțu Octavian și Paiu Ion, urmărind scopul de a obține date că Gumeni Chiril a participat la dezordini în masă și a aruncat cu pietre în clădirile Președinției și a Parlamentului R. Moldova, au aplicat acte de tortură față de acesta.

Inițial Guțu Octavian, acționînd intenționat în vederea cauzării unei dureri și suferințe fizice, în prezența lui Paiu Ion, i-a aplicat minorului Gumeni Chiril o lovitură cu pumnul în regiunea feței, după care l-a tras din mașină și l-a pus în picioare, aplicîndu-i o lovitură similară, după ce l-a împins cu piciorul la pămînt și l-a călcat de circa cinci ori cu piciorul în regiunea capului - urechii stîngi în rezultatul căreia ultimul și-a pierdut cunoștința.

În perioada nominalizată, acțiunile violente din partea ambilor colaboratori de poliție au continuat, deoarece când minorul și-a revenit, avea dureri pe tot corpul, nu putea merge de sinestătător, avînd piciorul stîng fracturat.

La rîndul său, Guțu Octavian și Paiu Ion, văzînd starea sănătății deplorabilă în care l-au adus pe minor în rezultatul acțiunilor sale violente, s-au deplasat l-a CPS Buiucani, mun. Chișinău unde au încercat să-l predea pe Gumeni Chiril colaboratorilor de poliție, ca persoană suspectă la participarea dezordinilor în masă, urmărind astfel scopul de a se eschiva de răspundere pentru acțiunile de tortură aplicate față de partea vătămată. Dar, reprezentanții CPS Buiucani, mun. Chișinău, văzînd starea sănătății în care se afla Gumeni Chiril, au refuzat să-l primească.

Octavian Guțu și Paiu Ion, contrar obligațiilor de serviciu de a apăra viața și sănătatea cetățenilor, l-au îmbarcat pe Gumeni Chiril în automobil și profitînd de faptul că acesta își pierdea sistematic cunoștința și nu putea să meargă de sinestătător, s-au deplasat în regiunea Spitalului Clinic Militar Central, pe stradela Toamnei, sect. Buiucani, mun. Chișinău, unde l-au lăsat în stradă, fără cunoștință.

În urma acțiunilor violente ale inculpaților, părții vătămate Gumeni Chiril i-au fost cauzate vătămări corporale medii.

Partea vătămată și reprezentantul său, Gumeni Nicolae, au fost preîntîmpinați în baza art. 311, 312 Cod de procedură penală cînd au depus plîngerea și au dat declarații pe marginea faptelor care au avut loc la 10.04.2009.

Acuzarea a demonstrat că inculpații s-au aflat în zona unde a fost maltrată partea vătămată, fapt stabilit prin descifrările convorbirilor telefonice desfășurate pe numărul de telefon mobil 079411377, ce îi aparține inculpatului Paiu Ion, deoarece se indică anume acele locuri unde pe parcursul zilei au activat inculpații. Instanța de fond a indicat că aceste date au fost obținute cu încălcări esențiale. Dar, potrivit materialelor cauzei, careva acțiuni sau acte ale organului de urmărire penală de către participanții la proces nu au fost contestate la judecătorul de instrucție.

Vina inculpaților este demonstrată și prin procesele-verbale de recunoaștere a persoanei după fotografie, conform cărora partea vătămată a identificat persoanele care la data de 10.04.2009 l-au torturat, acestea fiind Guțu Octavian și Paiu Ion.

Reieșind din probele administrate, fiecare probă fiind apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, instanța de apel a concluzionat că vinovăția inculpaților este dovedită integral și a încadrat acțiunile lor în baza art. 309/1 alin. (3) lit. a), c) Cod penal, ca tortura, adică provocarea, în mod intenționat, a unei dureri și suferințe puternice, fizice și psihice unei persoane, cu scopul de a obține de la această persoană informații și mărturisiri, de a o pedepsi pentru un act în care aceasta este bănuită că l-a comis, de a intimida și de a face presiune asupra ei, dacă o asemenea durere și suferință a fost provocată de o persoană cu funcție de răspundere sau orice altă persoană ce acționează cu titlu oficial, săvîrșită cu bună știință asupra unui minor, de două sau mai multe persoane.

8. Avocatul Nicolae Marandici a declarat recurs ordinar, în numele ambilor inculpați, în care solicită casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că automobilul indicat de partea vătămată - Opel Vectra, cu n/î C LL 156, la data de 10.04.2009 nu s-a aflat în posesia celor doi inculpați, ei

nefiind nici cunoscuți cu posesorul mașinii. Dimpotrivă, atât inculpații cât și martorii reali care i-au văzut în acea zi au indicat că ei se deplasau cu un automobil de model Daewo Nexia.

Nicio probă nu confirmă presupunerea că partea vătămată ar fi fost deținută în cadrul Comisariatului de poliție Buiucani, mun. Chișinău.

Nu este confirmat în nici un fel că inculpații i-au cauzat careva lovituri lui Gumeni Chiril, care nici nu le este cunoscut. Dimpotrivă, s-a stabilit doar faptul că asupra minorului au fost depistate niște leziuni, însă legătura acestora cu inculpații și cu presupusele lor acțiuni nu s-a confirmat, nefiind în nici un fel combătut alibiul inculpaților.

Nu s-a demonstrat că Gumeni Chiril s-ar fi aflat măcar în custodia inculpaților.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat o hotărîre de condamnare în baza unui articol care a fost exclus din Codul penal, ca infracțiune cu circa 5 luni înainte de pronunțarea acestei hotărîri.

Asupra prezentei cauze au incidentă deplină mai multe hotărîri pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului referitoare la condamnarea Republicii Moldova și a altor state, pentru încălcarea dreptului la un proces echitabil, sub aspectul că argumentele apărării nu au fost analizate într-un mod potrivit, că după achitare, în absența oricăror probe noi, inculpații au fost condamnați desconsiderându-se circumstanțele care anterior au condus la achitarea lor.

În drept, recursul este fondat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 9), 15) Cod de procedură penală - hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția; nu au fost întrunite elementele infracțiunii; inculpații au fost condamnați pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală; instanța de judecată internațională, prin hotărîre pe un alt caz, a constatat o încălcare la nivel național a drepturilor și libertăților omului care poate fi reparată și în această cauză.

9. Judecînd recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, dar fără a agrava situația inculpatului.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

În primul rînd, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii. Potrivit art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului. În corespundere cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea

cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Conform art. 384 alin. (3) și (4) Cod de procedură penală, hotărîrea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată. Potrivit art. 414 alin. (2) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.

Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărîrea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărîre de achitare pronunțată de prima instanță, să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesusținere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței de achitare.

Ignorarea acestei jurisprudențe lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Aceste prevederi nu s-au respectat în sensul lor deplin.

Or, în pofida normelor specificate, a principiului contradictorialității în procesul penal și a jurisprudenței nominalizate, se observă că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel, procurorul, în cadrul rejudecării cauzei potrivit regulilor generale, nu a solicitat să fie cercetate direct și nemijlocit probele scrise, decisive ale acuzării (v. 5, f. d. 194-202).

Este adevărat că instanța de apel a dat citirii probelor scrise, examinate de prima instanță, consemnându-le în procesul verbal al ședinței de judecată, dar din propria inițiativă, încălcînd astfel principiul contradictorialității procesului penal, deoarece a selectat și invocat din oficiu probe pe care le-a utilizat și pus la baza hotărîrii de condamnare a inculpaților, adică în defavoarea acestora, subminînd competența exclusivă a acuzatorului de stat.

Mai mult, instanța de apel și-a fundamentat soluția de condamnare a inculpaților pe probe neconsemnate în procesul-verbal al ședinței de judecată, cum ar fi: „*plîngerea părții vătămate Gumeni Chiril și a reprezentantului ei Gumeni Nicoșae*”, și cele de la f.d. 109-110, v.5.

Prin urmare, argumentul indicat de recurent că instanța de apel nu a luat în considerare că procurorul s-a eschivat să-și exercite în fața instanței de apel sarcina prezentării probelor, iar instanța de apel nu era în drept să invoce din oficiu probe în defavoarea inculpatului, sau să-și întemeieze concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, este întemeiat (*pct. 8 din decizie*).

Potrivit alin. (2/1) al art. 415 Cod de procedură penală, martorii acuzării, iar sub aceste persoane se are în vedere și partea vătămată, se audiază din nou în cazul în

care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului. Din procesul-verbal al ședinței instanței de apel se observă, că aceste persoane, deși au fost audiate, însă într-un mod superficial, fără a fi concretizate circumstanțele concrete, acțiunile reale întreprinse de fiecare inculpat în privința părții vătămate, și dacă aceste acțiuni cu adevărat au fost de ei săvârșite.

Conform materialelor cauzei, ca probe esențiale ale învinuirii, procurorul s-a referit la declarațiile părții vătămate și a rudelor apropiate ale acestuia în ce privește aplicarea violenței de către inculpați.

Art. 93 Cod de procedură penală stipulează că pentru constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii la identificarea faptuitorului, ca mijloc de probă sînt declarațiile bănuitului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate. În speța discutată aceste mijloace de probă au o importanță deosebită, și urmau a fi verificate în detalii.

În același rînd urmează a se reține că în temeiul art. 101 alin. (3) Cod de procedură penală, nici o probă nu are valoare dinainte stabilită pentru instanța de judecată.

În al doilea rînd, potrivit art. 6 par. 1, 2 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art. 19 alin. (1), 25 alin. (4) Cod de procedură penală, orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale de către o instanță legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod. Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența cărora ea este dată prin lege. Conform art. 30 alin. (5), 31 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, apelurile împotriva hotărîrilor judecătorești în cauzele penale se judecă în complet format din 3 judecători, care trebuie să rămîină același în tot cursul judecării cauzei. În cazul în care cauza se judecă de un complet format din 3 judecători și unul din aceștia nu poate participa în continuare la judecarea cauzei din motiv de boală îndelungată, deces sau din motivul eliberării din funcție în condițiile legii, acest judecător este înlocuit de un alt judecător și cauza se judecă în continuare. În corespundere cu art. 6/1 alin. (1/1) și (2) din Legea privind organizarea judecătorească, schimbarea membrilor completului se face în cazuri excepționale, în baza unei încheieri motivate a președintelui Curții de Apel și potrivit criteriilor obiective stabilite de regulamentul elaborat de Consiliul Superior al Magistraturii. Cauzele repartizate unui complet de judecată nu pot fi trecute altui complet decît în condițiile prevăzute de lege. Potrivit pct. 14 din Regulamentul privind modul de constituire a completelor de judecată și schimbarea membrilor acestora, schimbarea membrilor completului de judecată se impune în cazurile în care există unul din următoarele temeuri: boală îndelungată, deces, eliberare din funcție, abținere, recuzare, detașare, transferare, promovare, suspendare din funcție, incompatibilități.

Normele enunțate la fel au fost ignorate de instanța de apel.

Astfel, prin rezoluția președintelui Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2013, cauza penală a fost repartizată aleatoriu judecătorului raportor T. Micu, completul nr. 5, iar potrivit încheierii din 15 aprilie 2013, pentru judecarea cauzei a fost constituit completul format din judecătorii T. Micu, S. Furdui și G. Iovu (*f.d. 171, 178*).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 15 aprilie 2013, completul format din judecătorii T. Micu, S. Furdui și G. Iovu a și început examinarea cauzei (*f.d. 179*).

Totodată, prin încheierea din 29 aprilie 2013, dat fiind că judecătorul S. Furdui „*este plecat în concediul anual*”, a fost constituit alt complet format din judecătorii T. Micu, E. Conoval și V. Grib (*f.d. 183*). Dar, judecătorul S. Furdui a fost înlocuit pe un temei neprevăzut de normele nominalizate, iar judecătorul G. Iovu a fost înlocuit absolut fără niciun temei.

Conform procesului verbal din 29 aprilie 2013, a continuat judecarea cauzei completul nou constituit din judecătorii T. Micu, E. Conoval și V. Grib V. (*f.d. 184-185*).

Ulterior, conform încheierii din 25 mai 2013, a fost format al treilea complet, care a continuat și finisat judecarea cauzei, format din judecătorii T. Micu, S. Furdui și V. Grib, iar judecătorul E. Conoval a fost înlocuit, potrivit descriptivului încheierii, fără a se indica vreun motiv din categoria celor enunțate supra (*f.d. 193*).

Circumstanțele nominalizate atestă că judecătorii S. Furdui, G. Iovu și E. Conoval, au fost înlocuiți în procesul derulării judecării cauzei în lipsa unor temeiuri prevăzute de lege.

Prin urmare, prescripțiile legale cu privire la compunerea completului de judecată au fost încălcate de către instanța de apel, iar potrivit stipulărilor din art. 251 alin. (2) și (3) Cod de procedură penală, încălcarea prevederilor legale referitoare la compunerea instanței atrage nulitatea actului procedural. Nulitatea respectivă nu se înlătură în nici un mod, poate fi invocată în orice etapă a procesului și se ia în considerare de instanță, inclusiv din oficiu.

Circumstanțele expuse denotă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat apelul declarat de procuror în condițiile legii, nu a respectat principiul contradictorialității în procesul penal, și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată și neconsemnate în procesul-verbal, nu a respectat prevederile legale privind compunerea completului de judecată, adică a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului declarat, casării totale a deciziei atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlătore erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Nicolae Marandici, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2013 în privința inculpaților Guțu Octavian Vasile și Paiu Ion Mihail, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, fiind pronunțată în ședința publică din 18 martie 2014, ora 09.50.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Vîlcov

Ion Druță

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE
DISPOZITIV

18 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Petru Ursache,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Ion Vîlcov,
Ion Druță,

cu participarea:

procurorului Nicolae Suvac,
inculpaților Guțu Octavian, Paiu Ion,
avocatului Nicolae Marandici,
părții vătămate Gumeni Chiril,
reprezentantului
părții vătămate Gumeni Nicolae,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de avocatul Nicolae Marandici împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2013, în privința inculpaților

Guțu Octavian Vasile, născut la 14 martie 1975 în s. Scăieni, r-nul Dondușeni, domiciliat în mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor 61/1, ap. 55, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;

Paiu Ion Mihail, născut la 08 august 1981 în s. Ciuciulea, r-nul Glodeni, domiciliat în mun. Chișinău, str. Andrei Izbaș 33, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale;

În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Nicolae Marandici, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2013 în privința inculpaților Guțu Octavian Vasile și Paiu Ion Mihail, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată va fi pronunțată în ședința publică din 18 martie 2014, ora 09.10.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Vîlcov

Ion Druță